

NOTAT

Til Folketingets Europaudvalg

17. juni 2010

Notatet fremsendes også til Folketingets Kulturudvalg

Grundnotat om Kommissionens grønbog om frigørelse af de kulturelle og kreative industriers potentiale

KOM(2010)183

1. Resumé

Kommissionen har den 27. april 2010 udsendt en grønbog om frigørelse af de kulturelle og kreative industriers potentiale, som gennem forskellige perspektiver på de kulturelle og kreative industriers betingelser og potentiale rejser en række spørgsmål, som alle berørte parter opfordres til at besvare og kommentere.

Kommissionen ønsker med grønbogen at starte en debat om betingelserne for at skabe et stimulerende og kreativt miljø for kulturelle og kreative industrier i Europa. Grønbogen omhandler en række nøgleområder heriblandt innovation og iværksætterånd, adgang til finansiering, uddannelse og kulturelle og kreative industriers afsmittende virkninger på samfundet.

Interesserede parter opfordres til at afgive høringssvar til Kommissionen med frist den 30. juli 2010.

2. Baggrund

Grønbogen skal ses i lyset af den europæiske kulturdagsordens mål, jf. Kommissionens meddelelse "En europæisk kulturdagsorden i en stadig mere globaliseret verden" KOM 2007 (242), der bl.a. opfordrede EU til at udnytte kulturens potentiale som en drivkraft til kreativitet og innovation inden for rammerne af Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse. Rådet tilsluttede sig i 2007 kulturdagsordenen bl.a. med vedtagelse af en arbejdsplan vedr. kultur 2008-2010, ligesom formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råd i 2007 anerkendte vigtigheden af de kulturelle og kreative sektorer inden for rammerne af Lissabon-strategien og nødvendigheden af at forstærke deres potentiale, især hvad angår SMV'erne.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmål om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant

5. Formål og indhold

Formålet med grønbogen er at starte en debat om betingelserne for at skabe et stimulerende og kreativt miljø for EU's kulturelle og kreative industrier. Den omfatter adskil-

lige perspektiver, der spænder fra erhvervsmiljøet til nødvendigheden af at åbne et fælles europæisk forum for kultur, fra kapacitetsopbygning til kompetenceudvikling og fremme af europæiske kulturskabere på verdensscenen.

Grønbogen søger ikke at dække alle emner, der måtte have indflydelse på de kulturelle og kreative industrier, men behandler nogle nøgleproblemstillinger på tværs af forskellige politikområder, hvor det at anvende politikker og instrumenter kan frigøre kulturelle og kreative industriers potentiale i Europa.

Der anvendes en bred definition af de kulturelle og kreative industrier, hvor ”kulturelle industrier” er de industrier, der producerer og distribuerer varer eller tjenesteydelser, der anses for at have en særlig kvalitet, anvendelse eller bestemmelse, der repræsenterer eller overleverer kulturelle udtryksformer. ”Kreative industrier” er de industrier, der bruger kultur som råmateriale og har en kulturel dimension, selvom deres produkt hovedsageligt er funktionelt.

Grønbogen opstiller en række spørgsmål til mulig besvarelse fra interessenter på området. Spørgsmålene er typisk relevante for politiske beslutningstagere, kulturelle og kreative industrier og andre interessenter på forskellige niveauer. For hvert af de behandlede emner vil Kommissionen især lægge vægt på bidrag, der omhandler en prioriteret indsats på EU-niveau.

De behandlede emner i grønningen er:

1. Nye områder til eksperimenteren, innovation og iværksætterånd i den kulturelle og kreative sektor

Der er et behov for, at forsknings- og udviklingsaspektet for kreativitet og skabelse styrkes. Her ser det ud til at være et behov for at forbedre det fysiske og sociale miljø, hvor kreative arbejdere og forbundne industrier effektivt kan arbejde i klynger.

2. Et bedre match til de kulturelle og kreative industriers færdighedsbehov

Ved skillevejen for kreativitet og iværksætterånd er det svært for de kulturelle og kreative industrier at finde arbejdskraft med den rette kombination af færdigheder. Partnerskaber mellem kunst- og designskoler eller universiteter og virksomheder kan bidrage til dette mål. De kulturelle og kreative industrier har bl.a. brug for ledelses- og erhvervskompetencer, som kan forstå og mobilisere finansieringsmuligheder.

3. Adgang til finansiering

Manglende adgang til finansiering er en afgørende hindring for vækst i mange virksomheder i sektoren. For at blive investeringsparate står de kulturelle og kreative industrier over for særlige udfordringer af forskellig karakter: mangel på information og forståelse af relevante finansieringsmuligheder og vanskeligheder ved at udvikle og præsentere en overbevisende forretningsplan. Samtidig skal investorer og banker have en større bevidsthed om disse industriers økonomiske værdi og potentiale.

4. Lokal og regional dimension

Kulturelle og kreative industrier er ofte med til at sætte gang i lokale økonomier, der er i tilbagegang, fordi de bidrager til fremkomsten af ny økonomisk aktivitet, og

derved skaber nye og bæredygtige arbejdspladser og gør europæiske regioner og byer mere attraktive. Den særlige rolle som kulturelle og kreative industrier kan have med hensyn til regional og lokal udvikling, bør på behørig vis tages i betragtning, når der udarbejdes politikker og støtteinstrumenter på alle niveauer.

5. Mobilitet og udbredelse af kulturelle og kreative værker

Ved at fremme bevægeligheden for kunstnere og kulturarbejdere, som er forudsætningen for, at kulturelle og kreative industrier skal blomstre, bidrager man markant til deres professionelle færdigheder, åbner op for nye markedsmuligheder, og øger deres karrieremuligheder. Det vil være nyttigt med en bedre forståelse af, hvilke former for partnerskaber, samarbejde eller støtte, der vil kunne bidrage til at lette, fremskynde og udvide udvekslingen af værker, kunstnere og kulturarbejdere.

6. Kulturel udveksling og international handel

EU er også forpligtet til at fremme en verdensomspændende interkulturel dialog. Med henblik herpå skal EU også bidrage til udbredelsen af dens kulturelle mangfoldighed over hele verden, herunder de varer og tjenesteydelser, som de kulturelle og kreative industrier producerer. Eksport af disse værker, varer og tjenesteydelser er med til at udvikle bånd med tredjelande. Især har SMV'er behov for støtte til at etablere kontakter og få deres aktiviteter markedsført i udlandet.

7. Kulturelle og kreative industriers afsmittende virkninger

Rapporter viser, at kulturelle og kreative industrier spiller en større rolle i nationale og regionale innovationsordninger end politiske beslutningstagere først havde antaget. Disse industrier giver adgang til indhold, der skal drive digitalt udstyr og netværk, og bidrager således til en yderligere udvikling af informationsteknologien. Det ser desuden ud til, at virksomheder, som i proportionelt større grad bruger tjenesteydelser fra de kulturelle og kreative industrier, klarer sig markant bedre mht. innovation. Det centrale spørgsmål her er, hvordan man skal fremskynde de positive afsmittende virkninger, som de kulturelle og kreative industrier har på økonomien og samfundet som helhed. En måde at gøre dette på er at øge antallet af bånd mellem kultur og uddannelse for at fremme kreativitet på livslang basis. Kultur- og kunstuddannelser spiller en vigtig rolle, idet de har potentialet til at forstærke opfindsomhed, originalitet, samarbejdsevne mv. blandt elever. På baggrund heraf bør synergien mellem kultur og uddannelse udforskes yderligere. På makroøkonomisk plan bør båndene mellem de kulturelle og kreative industrier og andre industrier forstærkes til nytte for økonomien som helhed. I denne forbindelse ville det være interessant bedre at forstå, hvordan man skal fremme brugen af kreativitet i andre industrier.

Fristen for at afgive høringssvar er den 30. juli 2010.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om grønbogen.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Grønbogen har ingen konsekvenser for dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien og erhvervslivet

Grønbogen har ikke i sig selv væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Der vil i forbindelse med en mulig opfølgning på grønningen skulle tages stilling til eventuelle statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

En række danske institutioner og organisationer er blevet gjort opmærksomme på grønningens eksistens, således at alle interessenter har mulighed for at fremkomme med bemærkninger over for Kommissionen senest den 30. juli 2010.

Grønbogen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for kulturpolitiske spørgsmål med frist den 15. juni 2010. Høringen gav ikke anledning til bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt Kommissionens hensigt med at styrke de kulturelle og kreative industrier og finder, at grønningen peger på centrale områder i den forbindelse, herunder iværksætterånd, adgang til finansiering og de afsmittende effekter på det øvrige samfund.

Grønbogen er et vigtigt instrument i det fortsatte arbejde for at styrke de kulturelle og kreative industrier i EU, og i den forbindelse at bringe hovedaktørerne på regionalt, nationalt og europæisk plan sammen med det formål at gøre mere strategisk brug af nuværende og planlagte initiativer til støtte for de kulturelle og kreative industrier og at øge det tværnationale samarbejde mellem dem.

Dette er et fokus, som regeringen er enig i, og som afspejler sig i de initiativer, som regeringen allerede har iværksat f.eks. gennem oprettelse af en række oplevelseszoner, der har til formål at styrke vilkårene for vækst inden for udvalgte oplevelseserhverv, og gennem oprettelse af Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi, der har til formål at styrke samspejlet mellem kultur og erhverv. Dette sker også gennem en styrkelse af undervisningen i entreprenørskab på de danske uddannelsesinstitutioner.

Der findes i dag kun en begrænset viden om betydningen af de kreative industrier i Europa. Et stærkere videngrundlag er en forudsætning for at udvikle en effektiv politik, der kan frigøre det økonomiske potentiale i de kulturelle og kreative industrier. Den danske regering imødeser Kommissionens arbejde i relation til grønningen med at tilvejebringe et stærkere videngrundlag om de kreative industrier, herunder bl.a. udviklingen af et stærkere datagrundlag.

Regeringen vil derfor nøje følge arbejdet med grønningen og dens opfølgning, og agter i den forbindelse at afgive et høringssvar vedhæftet som bilag til dette notat.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Grønbogen blev præsenteret af Kommissionen på rådsmøde (uddannelse, ungdom og kultur) den 10.-11. maj 2010, hvor alle lande, der tog ordet, herunder Danmark, hilste grønningen velkommen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grønbogen har endnu ikke været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men Europaudvalget er blevet orienteret om Kommissionens præsentation af grønbogen på møde den 7. maj 2010 forud for rådsmøde (uddannelse, ungdom og kultur) den 10.-11. maj 2010.